

Wychodzi w Krakowie

codziennie, wyjąwszy Niedziele i Święta.

Cena:

W KRAKOWIE miesięczna 6 złp. — kwartalna 15 złp.

W KRAJU kwartalna razem z przesyłką pocztową 5 złp. m. b.

Przedpłata

przyjmuje się w Księgarni JÓZEFA CZERCHA przy Głównym Ryнку Nr 103.

Pieniądze przysyłają się franco pocztą wprost do BIURA EKSPEDYCYI CZASU wyrażwszy na kopercie: „prenumeracyjne pieniądze.“

CZAS

Przyjmują się

OGŁOSZENIA, ROZPRAWY ODKZYWY wszelkiego rodzaju. DONIESIENIA literackie, księgarskie, handlowe, przemysłowe rolnicze i p.

UWADOMIENIA dotyczące się sprzedaży, kupna, dzierżaw itp.

Za opłatą

Zd większa petytowego za jednorazowe umieszczenie po 8 gr. następne po 3 grosze — z dopłatą 10 krajcarów za każdą publikacją na stępel rządowy.

Listy

nieprzepracowane nieprzyjmują się, wyjąwszy od stałych lub znanych korespondentów.

Numer pojedynczy kosztuje 10 groszy.

Kraków 4 lipca.

Prawie wszystkie znaczniejsze dzienniki Cesarstwa zajmowały się rozbiorem treści nowego prawa karnego, i porównywały je z dotychczasowym z r. 1803, a znowu takowe z dawniejszymi przepisami karnymi, które powstały bądź to z praw zwyczajowych, bądź też z połączenia kodeksów, znanych dziś jedynie z historii prawodawstwa minionych wieków. Nowy kodeks jest poprawką tylko lub uzupełnieniem kodeksu z r. 1803, mianowicie ze względu, jak to poniżej wyszczególnionem będzie na nowo powstałe potrzeby, nieznane niegdyś wynalazki (koleje, telegrafy itd.), wreszcie polityczne okoliczności. Nikt nie pomyśli o tém, aby nowe prawo karne miało się opierać na jakichś nowych o słuszności lub niesłuszności pojęciach; wszakże lubo cała świat chrześcijański mniej więcej jednostajnie rządzi się zasadami sprawiedliwości, lubo pojęcia o „złem“ i „dobrem“ z bardzo małymi odcieniami zawsze i wszędzie są jedne i te same; to jednak stan ogólny oświaty, charakter narodowy, wpływy klimatyczne, polityczne formy i mnóstwo drobnych a nieujętych przyczyn, osobliwie zaś powolne wiekami wyrabianie się potrzeb i obyczajów, niezatartem piętnem każde podobno prawo cechować zwykły. W znamienitszych też dziennikach monarchii, znajdowaliśmy rozbiór nowego prawa karnego, mniej więcej uwzględniający wymienione tu warunki, porównanie prawa tego z dotychczasowym, różnice i tożsamości obudwu, powody do nowego wydania skłaniające, a nawet nieledwie genesis jego. Praca jednak taka z naszej strony aniby nie odpowiedziała zakresowi pisma naszego, ani też byłaby dla większości czytelników naszych dostępną i potrzebną, bo prawodawstwo nasze karne na innych kształciło się stosunkach i potrzebach, a dzieje nasze inną biegły drogą, aniżeli dzieje reszty krajów koronnych. Poprzestajem przeto na wylczeniu ważniejszych ustępów prawa karnego z dnia 27 maja r. b., które pod wieloma względami znacznie się od dotychczasowego różni.

Dzieli się ono na dwie części: pierwsza mówi o „zbrodniach“ druga o „przestępstwach i przekroczeniach.“ Część 1 ma 27 rozdziałów, z rzędu ich bowiem wymuszano „powrót z wygnania“ poczytany dotąd za zbrodnię. § 2 uzupełniony został przez objaśnienie „własnej obrony“ i w jakich razach czyn popełniony w obronie własnego życia, wolności lub mienia, staje się zbrodnią lub nie, tudzież jak daleko ta obrona powuwać się może bez ściągnięcia na siebie kary. § 7 tyczy się zbrodni drukowych i w ścisłym zostaje związku z prawem drukowem stanowiąc uzupełnienie takowego. Kodeks niniejszy i tém się wielce od dawnego odróżnia, że zbrodnie drukowe stawia na równi ze zbrodniami innym sposobem popełnionymi. § 8 mówi, że usiłowanie popełnienia zbrodni, teje samej podpada karze co i jej popełnienie wyjąwszy w wypadkach prawem przewidzianych. Zamiar jest nawet w tedy, gdy kto do popełnienia zbrodni wzywa, podżega lub zachęca. Zamiar zbrodni przez pisma drukowane poczynają się wedle § 10 u autora, tłumacza, wydawcy, redaktora i nakładcy w chwili oddania pisma do druku, dla innych zaś obwinionych w chwili rozpoczęcia ich uczestnictwa.

Zbrodnie karane bywają śmiercią lub więzieniem. To ostatnie mieści w sobie dwa stopnie kary: „więzienie“ i „ciężkie więzienie.“ Ostatniem nazywa się okucie w kajdany na nogi; zaś pozbawienie jadła mięsnego i łoża, wykreslone w tém prawie zostały. Czas kary poczynają się od chwili ogłoszenia wyroku nie podpadającego już dalszemu postępowaniu sądowemu. § 18 łączy z każdą karą więzienną stoso-

wną pracę, przy jej rozdziale należy mieć wzgląd na stopień kary, dotychczasowe zatrudnienie i stopień wykształcenia więźnia. § 19 mówi o obostrzeniach, a temi są post, twarde łóżo, odosobnienie, zamknięcie w ciemnicy, chłosta kijem lub różgą i wygnanie z kraju. Przymus pracy publicznej i wystawienie pod pręgierzem zostały usunięte. § 21 mówi o obostrzeniu przez udzielenie twardego łoża, które ma się ograniczyć na samych deskach, ale w dniach przerywanych i nie częściej jak trzy razy w tygodniu. § 22. Odosobnienie nie może trwać dłużej nad miesiąc ani przed upływem miesiąca ponownie być może. W takim nawet razie więzień dwa razy odwiedzan ma być przez jednego z dozorców, i niepozostawiony bez stosownego zatrudnienia. § 23. zamknięcie w ciemnicy nie może trwać dłużej nad trzy dni a następnie po przerwie tygodniowej, wszelako nie może wynosić więcej w jednym roku nad dni 30. Najwyższy wymiar kary cielesnej dawniej plag 50 niżony został do 30, kara chłosty może być użytą jedynie przeciw skazanym powtórnie i raz tylko w ciągu trwania kary. Połączone dawniej z wygnaniem piętnowanie jest w tym kodeksie wykreslone. §§ 28, 29 i dalsze mówią o zbrodniach przez druk popełnionych, ale o nich już dawniej powiedziano z okazji prawa drukowego. Wedle § 36 krajowicę który odbył już karę za czyn popełniony zagranicą będzie miał karę tę wliczoną sobie w karę nań wymierzoną kodeksem austriackim. W żadnym razie wyroki sądów zagranicznych nie będą w kraju spełniane. § 83 mówi: Jeżeli cudzoziemiec dopuścił się za granicą zbrodni zdrady głównej ze względu na państwo austriackie lub związek niemiecki, lub też fałszerstwa publicznych austriackich papierów kredytowych, albo monet, natędy ma on być zarówno jak i krajowicę sądzony na zasadzie tego samego prawa. Dotąd kara więzienia dożywotniego mogła być obostrzoną, § 50 wszakże mówi, że kara śmierci i dożywotniego więzienia nie może być obostrzoną.

Szósta lista składek na zakład naukowy gospodarski do dnia 2 lipca 1852 r. zebranych, w kancelaryi Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego. (patrz Nr 146 Czasu).

89) Pan Wincenty Garwołński, rzadca dóbr Strusowa na gospodar. wzorowe 25 złp. 90) Hr. Zdzisław Zamojski, właściciel Wysocka 200. 91) Pan Stanisław Bochdan, właściciel Zidworza 25. 92) Pan Ignacy Andrószowski, dzierżawca Porzecza 25. 93) Pan Michał Torosiewicz, właściciel Połtwi 25. 94) Hr. Alfred Potocki z Łancuta, listami zastawnymi 1000. 95) Hr. Józef Załuski, właściciel Jasienicy 100. 96) P. n. Feliks Urbański, właściciel Komornicy 25. 97) Pan Józef Ostaszewski, właściciel Klimkówki 20. 98) Pan Michał Tustanowski, właściciel Knihinicz 50. 99) Pan Marceł Bogdanowicz 25 złp. Summa siódmej listy 1520 złp.

Dodawszy sumę sześciu pierwszych list: 1180 złp. 8 kr. na szkołę bezzwrotnie, a 8684 złp. 40 kr. na gospodarstwo wzorowe, będzie ogółem 11,384 złp. 48 kr.

Z Komitetu c. k. Towarzystwa gospod. galicyjskiego. We Lwowie d. 2 lipca 1852 r.

L. Sapieha, prezes.

S. Przyłęcki, sekr.

Korespondencya Czasu.

Berlin 1 lipca.

+ Związek celny i missye jezuitkie, missye jezuitkie i związek celny, oto stały niewyczerpany przedmiot rozpraw tutejszych dzienników, oraz główny temat wstępnego artykułu, jakim pod nazwą „Rundschaer“ Kreuzzeitung każdy miesiąc uracza swoich czytelników. W dalszym rozwoju obu przedmiotów nie zaszło nic nowego, nie szczególnego, nie będą więc powtarzał rzeczy starych. Stan obecny sprawy Związku celnego jest w krótkich słowach ten: państwa koalicji Darmstatskiej nieodpowiedziały jeszcze na deklaracyę pruską; pomiędzy Wiedniem a Berlinem nie prowadzi się w sprawie tej żadna dyplomatyczna korespondencya; Prusy nie uczyniły gabinetowi austriackiemu żadnego awansu do przystąpienia do unii celnej, pod warunkiem, aby centralna komisya teje opierała się na zasadzie dualistycznej; na kongresie celnym, odbywają się tylko specjalne narady, doty-

czące traktatu wrześniowego, kwestya główna, kwestya sporu, pozostaje aż do nadejścia odpowiedzi koalicji w zawieszeniu; Prusy zostają przy swym programie, i mają zamiar przedsięwziąć kroki do przyspieszenia stanowczego przesilenia; kroki te są przedmiotem narad ministerjalnych i mają być zdecydowane za powrotem króla; do nich należy głównie oznaczenie terminu, do którego Prusy oczekiwać chcą odpowiedzi koalicji; termin ten jedni na 5go, drudzy na 7go b. m. podają; koalicja nie ma podobno zamiaru odpowiedzieć notą kolektywną, lecz każdy rząd złożyć chce osobną odpowiedź, mniej więcej jednakowo brzmiącą; toby sprowadziło nową zwłokę w układach i naradach kongresu; co do właściwego usposobienia stron przeciwnych, trudno wyrzec stanowcze zdanie: koalicja liczy na uległość Prus, Prusy na uległość koalicji, która tylko zmuszona, z Związku celnego by wystąpiła. Oto obecny stan rzeczy. Nie Austria i nie Prusy, lecz państwa pośrednie znajdując się w ambarysie, mając przed oczyma alternatywę z Scylli lub Charibdy. Rzecz naturalna, że pragną i związku nie zerwać i przy Austrii pozostać. Jeżeli Prusy i Austria się nie zgodzą, będą zmuszone zrobić jeden lub drugi wybór. To się musi niezadługo rozstrzygnąć.

O misjach katolickich i protestanckich tyle tylko wspominać, że list pasterski księcia biskupa Wrocławskiego, przyczyni się podobno do tego, że władza świecka nie wmięsza się do sporu, zostawiając obu kościołom zupełną wolność nauczania. — Król powróci tu razem z cesarzową rosyjską za dwa lub trzy dni. Cesarz spodziewany jest 4 lub 11 b. m. Rozpoczną się nowe uroczystości, między którymi teatr i koncerta pierwsze zajmą miejsce. Przybyli tu w tym celu najznakomitsi artyści europejscy, jako to: panna Rachel, która pojutrze po pierwszy raz w roli Kamilli w „Horacyuszach“ występuje, i sześć razy grać będzie, oprócz przedstawień u dworu zapowiedzianych; pan Roger, który jutro w roli Jerzego Brown w „Białej damie“ występuje; pani Goldschmidt (Jenny Lind), która przed cesarzową, lecz zapewne tylko w koncercie śpiewać będzie; panna Wagner, która z Londynu powróciła, mówią, że jako narzeczona sławnego p. Auder z Wiednia, który jej był w niemiłym sporze z Lumleyem bardzo pomocnym, pomimo urlopu wystąpi kilka razy w operze razem z Rogerem, może że i z panią Goldschmidt-Lind; nareszcie nieznana dotąd śpiewaczka, nowy słowik Szwedzki: panna Westerstrand, która tu przybyła z Sztokolmu, i o której glosie i śpiewie cuda opowiadają. Jest to czwarta śpiewaczka, którą Szwecya w krótkim przeciągu lat wydaje. Poprzedziły ją Jenny Lind, Henryka Nissen, Matylda Ebeling, niedawno tu w Berlinie zmarła. Panna Westerstrand uczy się tu po niemiecku, aby móc na teatrach niemieckich, a najpierw w Berlinie który i pannie Lind zrobił pierwszą reputacyę, wystąpić. Nateraz będzie tylko śpiewała w koncertach. Przy tylu znakomitych artystach, teatr nabierze nowego ruchu i niezwykłej świetności. Cudzoziemcy zatrzymują się w przejeździe, miasto zaczyna się znów ożywiać. Pobyt cesarzowej i cesarza, ma trwać parę tygodni.

Dzienniki tutejsze nie zmieniły z dniem dzisiejszym nic więcej prócz cen. Tylko „National Zeitung“ nie pomniejszała, lecz zwiększyła format, bardzo mało podwyższając przedpłatę. Liczy ona podobno na to, że większa część czytelników „Constitutionelle Zeitung“, która wychodzić przestała, do niej przejdzie. Wszakże papier jej obcięty, ordynaryjny, druk drobny, powinien dobrą redakcyą być wynagrodzony, aby się gazeta ta, niby demokratyczna, w oczekiwaniu nie omyliła. Gazeta bowiem konstytucyjna najlepszy miała druk i papier. Tak pięknego papieru i druku jak „Czas“, niema żaden z tutejszych dzienników.

Przegląd Polityczny.

Prócz Monitora, który pompatycznym artykułem powitał messaż księcia prezydenta, dzienniki paryzkie dokument ten bez żadnych podają uwagę.

Wyrzucenie przez Ciało prawodawcze dotacyi senatorskich z rubryki długu publicznego, i przyzwolenie Rady stanu na przeniesienie ich do innej pozycyi budżetu, sprawia ciągle jeszcze w łonie senatu pewne niezadowolenie. Członkowie tego Ciała, mniemali już swoje płace na wieczne czasy ubezpieczone, — teraz przechodzą w kategorię zwykłych sług państwa.

Książę prezydent udaje się na czas niejaki do Saint-

N. 13,311.

Obwieszczenie.

(1101)

RADA MIASTA KRAKOWA.

Wydział porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Mimo obwieszczenia Rady miejskiej z dnia 7 grudnia 1851 roku Ner 23,766 w wykonaniu Reskryptu c. k. Komisji Gubernialnej z dnia 18 listopada 1851 r. do L. 15,197 i Rady Administracyjnej Wielkiego Księstwa Krakowskiego z dnia 2go grudnia r. z. do L. 15,507 wydanego, znaczna liczba osób popisowych, na miejscu zaciągu wojskowego w r. b. od 1 marca stawić się mających, nie udowodniwszy legalności pobytu swego bądź w innych prowincjach cesarstwa Austriackiego, bądź też za granicą, niedopelniła powinności wojskowej, a wezwania również co do każdej klasy wieku szczegółowo podczas rekrutacji w mieście Krakowie i przez dziennik Rządowy ogłaszane, okazały się nadaremne, wzywa przeto Rada miejska, poniżej wyszczególnionych popisowych ostatecznie, aby się w przeciągu 6ciu tygodni na miejsce zaciągu wojskowego stawili, jako losem w r. b. do służby wojskowej powołani, lub pobyt swój w prowincjach cesar. austriackich lub za granicą usprawiedliwili, inaczej bowiem po upływie tego terminu, za zbiegów rekrutacyjnych (Rekrutirungsfüchlinge) uznani zostaną, z którymi następnie, według istniejących przepisów do zaciągu wojskowego odnoszących się postąpieniem będzie.

Kraków dnia 21 czerwca 1852 r.

Vice-Prezes, J. Paprocki.

Z. Sek. jen. J. Estreicher.

Ci są:

Table with 5 columns: Numer porządkowy, Imie i Przymiano Popisowego, N. konskryp. domu, Gmina, Zatrudnienie, Numer losu.

Rok 1831.

Table listing names and details for the year 1831, including names like Bil Stanisław, Braun Ezyk, Beigel Jakób, etc.

Rok 1830.

Table listing names and details for the year 1830, including names like Adler Dawid, Bielski Jakób, Banaszek Józef, etc.

Table listing names and details for the year 1829, including names like Pinkusfeld Józef, Picele Szymon, Sulemiński Stanisław, etc.

Rok 1829.

Table listing names and details for the year 1829, including names like Abrahamowicz Chune, Cwikliński Jan, Furmański Piotr, etc.

Rok 1828.

Table listing names and details for the year 1828, including names like Baś Wojciech, Berwald Jakób, Birnbaum Izak, etc.

Rok 1827.

Table listing names and details for the year 1827, including names like Adler Michał, Białecki Marcin, Boczkowski Adam, etc.

Table listing names and details for the year 1826, including names like Rożnowski Jan, Suchoń Antoni, Swirkowski Piotr, etc.

Rok 1826.

Table listing names and details for the year 1826, including names like Apfelbaum Abr. Gerson, Bigaj Leon, Birnbaum Wolf, etc.

Rok 1825.

Table listing names and details for the year 1825, including names like Pechotański Jakób, Białkowski Stanisław, Bek Izaak Hirs, etc.

Kraków dnia 21 czerwca 1852 roku.

(1-3)

Luszczynski.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE.

Table with 7 columns: DZIEŃ, GODZINA, STAN BAROM., STOP. CIEPŁA, PRĘŻNOŚĆ, KIERUNEK wiatru, STAN ATMOSFERY., ZJAWISKA NAPOWIETRZNE., ZMIANA TEMPER. w ciągu dnia.